

MARTINA FILJAK Ugledna pijanistica nastupa na koncertima u »Zajcu«

Sviđa mi se sučeljavanje Papandopula i Rahmanjinova

Sjajnim smatram da se djelo hrvatskog skladatelja (naravno, riječ je o velikanu poput Papandopula) tretira kao jednakovrijedno repertoarno djelo i da ga se s lakoćom i autoritetom svira pored Rahmanjinova, kaže Martina Filjak

Kim CUCULIĆ

RIJEKA ► Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca otvara koncertnu sezonu »Dvostrukim slavljem: Rahmanjinov & Papandopulo«, odnosno dvama koncertima s različitim programima 12. i 14. listopada. Na programu prvog koncerta su Sergej Rahmanjinov: *Koncert za klavir i orkestar br. 2 u c-molu* i Boris Papandopulo: *Simfonija br. 2*, a na programu druge koncertne večeri su Boris Papandopulo: *Vržno kolo*, simfonijski scherzo, Boris Papandopulo: *Koncert za ksilofon i gudače* te Sergej Rahmanjinov: *Simfonija br. 2 u e-molu, op. 27*. Riječkim simfonijskim orkestrom ravnat će Valentin Egel, a kao solistice na prvom koncertu nastupit će Martina Filjak i Emilia Rukavina. Solistica na drugom koncertu je također Martina Filjak, dok će *Koncert za ksilofon i gudače* iznijeti prvi udaraljkaš RSO-a, Pedro Rosenthal Campuzano, uz Riječki simfonijski orkestar.

Ovim povodom uoči koncerta u Rijeci razgovarali smo s jednom od najuglednijih hrvatskih glazbenica impresivne međunarodne karijere, pijanisticom Martinom Filjak.

U riječkom HNK-u Ivana pl. Zajca nastupili ste, koliko mi je poznato, prije više od deset godina. Sada se vraćate u povodu otvorenja koncertne sezone. Kako je došlo do ovog angažmana i što vam znači ponovni nastup u riječkom kazalištu?

- Do ovog angažmana došlo je pomalo neočekivano; naime u srpnju ove godine sam u vrlo kratkom roku uskočila u snimanje *Vrznog kola* Borisa Papandopula, kao zamjena za kolegu koji je iznenada bio spriječen. Tom sam prilikom naučila Papandopulovo djelo u vrlo kratkom roku, u nešto više od dva izuzetno intenzivna tjedna. Paralelno s tim rodila se ideja za ove dvije koncertne večeri. Uvijek se sjajno vratiti jednoj kući i jednom ansamblu s kojim je suradnja bila toliko kvalitetna, kao i samoj zgradi riječkog kazališta koja je uistinu spektakularna.

Slojevito djelo

Koncert je zamišljen u dvije večeri, s različitim programom. Prve večeri bit će izveden *Koncert za klavir i orkestar br. 2 u c-molu* Sergeja Rahmanjinova. Što nam možete reći o tome djelu? Kako gavi doživljavate i kakav vam izazov predstavlja?

Osobno sam izuzetno vezana za 2. Klavirski koncert Rahmanjinova - Martina Filjak

O glazbenici

Martina Filjak pažnju šire međunarodne javnosti privukla je 2009., kada je osvojila Zlatnu medalju i niz posebnih priznanja na renomiranom međunarodnom natjecanju u Clevelandu, te ubrzo potom debitirala u dvoranama Konzerthaus u Berlinu, Musikverein u Beču kao i dvorani Zankel u Carnegie Hallu (»Živopisna i privlačna scenska prisutnost... Snalažljivost tehnike i prirodnost muzikalnosti... Pijanistica vrijedna pozornosti«, The New York Times). Neposredno prije Clevelanda bila je dobitnica prvih nagrada na natjecanjima Viotti (2007.) i Maria Canals u Barceloni (2008.) te je bila laureat natjecanja Busoni u Bolzanu.

Rođena u glazbeničkoj obitelji, glasovir je počela učiti s pet godina, a već u šestoj prvi put javno nastupa. Glazbenu je obrazbu stekla na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i na bečkom Konzervatoriju, a potom ju završila u renomiranoj klasi za soliste u Hannoveru. Pohađala je i majstorske tečajeve na prestižnoj Klavirskoj akademiji na jezeru Como u Italiji.

Dobitnica je brojnih nagrada i priznanja, među kojima su nagrada »Vladimir Nazor« za izvedbe Brahmsova 1. koncerta i Kelemenova koncerta, nagrada »Milka Trnina« Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika, »Orlando« za nastup na Dubrovačkim ljetnim igrama, »Judita« za izvedbu koncerta Dore Pejačević na Splitskom ljetu, a 2009. odlikovana je Redom Hrvatskog pletera za postignuća u glazbi.

ali, realno, postoje i zahtjevnija djela Prokofjeva, Ligetija, Šostakoviča... Želim reći da sama tehnička težina ne bi uopće trebala biti temom na određenom nivou svirke. Tema su zrelost, emocionalno odrastanje umjetnika, spremnost da se ode daleko izvan vlastite zone udobnosti kako bi se neko izazovno djelo što bolje i što bliskije razotkrilo publici.

Mističan rondo

U drugoj večeri otvaranja koncertne sezone izvest će te simfonijski scherzo, *Vržno kolo* Borisa Papandopula. Što nam možete reći o toj kompoziciji? Kakav je za vas općenito izazov svirati Papandopula?

- S ovim djelom Papandopula sam se odmah osjetila kao kod kuće. *Vržno kolo* kao vještiji ples zabavan je, ali i mističan rondo koji se uvijek vrti u krug, ponekad hirovito, ponekad direktnije agresivno, ponekad tajnovito, a pri samom kraju donosi gotovo senzualnu folklornu melodiju koja se sama od sebe rasprši u noćni zrak. Upravo onako kako zamišljam vještiji sabat.

Zašto je koncert zamišljen u dva dana? Jeste li se već susreli sa sličnom koncepcijom?

- Osobno mi se jako sviđa koncepcija sučeljavanja djela Papandopula i Rahmanjinova u dvjema različitim večerima. Sjajnim smatram da se djelo hrvatskog skladatelja (naravno, riječ je o velikanu poput Papandopula) tretira kao jednakovrijedno repertoarno djelo i da ga se s lakoćom i autoritetom svira pored Rahmanjinova. Kao aktivnom izvođaču, više mi se sviđaju takve koncepcije izvođenja glazbe hrvatskih autora od uobičajenih obljetnica, obligatornih izvođenja hrvatskih kompozitora i sličnih prigoda.

Kakvi su vam dojmovi o dirigentu Valentinu Egelu i Riječkom simfonijskom orkestru?

- Suradnja u srpnju bila je izuzetno pozitivna - maestra Egela krasi sjajna tehnika, odličan time management na probama, mirmoća pristupa i velika muzikalnost te se već sada veselim ponovnoj suradnji.

Imenovani ste za novu intendanticu Dubrovačkih ljetnih igara. Što to za vas znači u profesionalnom i kreativnom smislu?

- Vjerujem da se na najpozitivniji mogući način mogu odazvati ovom izazovu i odgovornosti.

- Osobno sam izuzetno vezana za 2. Klavirski koncert Rahmanjinova; u tom djelu su prisutne i ogromne ekstrovertirane emocije, i velika slavenska duša, pregršt prilika za sjajnu suradnju s orkestrom i na simfonijskom i na komornom nivou; egzotične melodije koje kao da dolaze iz azijskih stepa. Ali, istovremeno, taj koncert je duboka, intimna, pomalo autobiografska ispovijest - slojevito djelo, s puno različitih lica, a za koje me veže preko 40 međunarodnih izvedbi uz različite orkestre, posljednji put pred dva tjedna u Bogoti.

Zašto se *Koncert za klavir i orkestar br. 2 u c-molu* smatra jednim od najtežih te ga izvode samo vrhunski pijanistički virtuoz?

- Generalno su djela Rahmanjinova vrlo zahtjevnja, ne samo 2. Klavirski koncert,